

Утворення Української академії мистецтв (УАМ) у добу Української революції 1917-1921 рр. (до 100-річчя Української революції)

Вступ. 2017 рік проголошено роком Української революції 1917-1921 років. Відповідний Указ підписав Президент України Петро Порошенко. Цим Указом одним із пріоритетів діяльності органів державної влади на 2017-2021 роки визначено вшанування подій та видатних учасників Української революції 1917-1921 років. Неабияку цінність для модернізаційних процесів в Україні має історичний досвід діяльності Центральної Ради у розвитку національно-культурної політики. Незважаючи на труднощі внутрішнього життя, складність міжнародного становища, Центральна Рада багато зробила цінного в галузі національно-культурного будівництва.

Матеріали та методи. У дослідженні були використані загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, метод аналізу та синтезу, узагальнення та наукової абстракції а також історико-порівняльного аналізу та прогнозування. Інформаційною базою дослідження виступають праці вітчизняних і зарубіжних вчених, статті опубліковані в періодичних виданнях, архівні матеріали, тощо.

Результати та обговорення. Заслужують на увагу культурно-мистецькі заходи Центральної Ради. У грудні 1917 р. в Києві урядом була утворена Академія мистецтв. УАМ була створена за підтримки Центральної Ради і стала першим національним мистецьким закладом України.

Основною метою створення УАМ був розвиток традицій національної культури та створення на цій основі мистецьких шкіл. Спеціальні дисципліни включали живопис та графіку. Мистецькі інституції формувалися складніше, там не було однорідності, єдиноспрямованості. Першим ректором став Федір Кричевський, серед засновників та перших викладачів УАМ були також такі відомі митці як М. Бойчук, М. Жук, В. Кричевський, А. Маневич, О. Мурашко, Г. Нарбут - митці різних шкіл. Статут Академії затвердила Українська Центральна Рада 5 (18) листопада 1917 року, а урочисте відкриття відбулося 5 (18) грудня того ж року у приміщенні Української Центральної Ради. Академію очолювала Рада Академії у складі Дмитра Антоновича, Павла Зайцева, Данила Щербаківського (вчений секретар) та ін. Ректорами Академії були: Василь Кричевський, Федір Кричевський(1918 і 1921 — 23), Олександр Мурашко, Георгій Нарбут, Михайло Бойчук. Незважаючи на важке становище, УАМ у роки національно-визвольних змагань виконала своє основне завдання.

Згодом академію мистецтв очолив Г. Нарбут. Майстерню монументального живопису згодом очолив М. Бойчук, художник, дуже чутливий до запитів часу. За підтримки уряду при Академії мистецтв було засновано Українську національну картинну галерею, її основою в момент заснування стали картини українських і зарубіжних малярів XVI–XIX ст. з особистих колекцій Г.Павлуцького, Д.Антоновича, В.Щавінського та

полотен, закуплених на виставках та аукціонах художників з різних країн світу.

За короткий час Г. Нарбутом було виховано цілий ряд майстрів, які стали засновниками національного стилю книжкової графіки, а М. Бойчуком було започатковано засади школи монументального живопису. Тісні творчі стосунки з Академією підтримували багато відомих українських художників: В. Седляр, С. Налепський, І. Падалка, які представляли різні школи та напрями в живописі.

1921 року до професорського складу додатково увійшли: Лев Крамаренко (монументально-декоративне малярство), Вадим Меллер (театральне оформлення), Софія Налепинська-Бойчук (дереворит), Євген Сагайдачний, Бернард Кратко (скульптура), Андрій Таран (мозаїка) та ін.

1922 року розпорядженням Губернського відділу професійної освіти при Наркоматі освіти Академію перетворено на Київський Інститут Пластичних Мистецтв, який 1924 року, після об'єднання з Київським архітектурним інститутом, дістав назву Київський художній інститут.

Висновки. Отже, у роки Української революції Центральна Рада займалася не лише державним будівництвом, а й національно-культурним відродженням в українських землях. Була створена особлива духовна атмосфера, яка позитивно вплинула на розвиток української нації та визначила подальшу історію нашої держави. Національне відродження формувалося за умов проголошення суверенної держави на основі дотримання демократичних засад рівності українського народу і народів, що мешкали на території України. Вивчення досвіду організації та впровадження в дію науково-освітніх та національно-культурних проектів урядів Української революції є безцінним для нас.

Література

1. Розовик Д.Ф. Центральна Рада і українська культура / Д.Ф. Розовик // Укр. іст. журн. – 1993. – № 2–3. – С. 18.

2. Купрійчук В.М. Законотворча діяльність Центральної Ради у сфері гуманітарної політики (березень 1917 – квітень 1918 року) [Текст] / В. Купрійчук // Державне управління: теорія та практика. - 2012. - №1.

